

**Recente ontwikkelingen in het
insolventierecht**
**Overzicht van rechtspraak
2012**

Woensdag 19 december 2012

*Studieavond gepresenteerd door de masterstudenten
Grondige studie Insolventierecht*

Universiteit Antwerpen

Tell me and I forget.
Teach me and I remember.
Involve me and I learn.

B. Franklin

Universiteit Antwerpen

Overzicht

Situering van het overzicht van rechtspraak

- I. Zekerheden
- II. Collectieve schuldenregeling
- III. Faillissement
- IV. Wet Continuïteit Ondernemingen

*De presentatie en het overzicht van rechtspraak is beschikbaar op
www.ua.ac.be/melissa.vanmeenen*

Universiteit Antwerpen

Zekerheden

Universiteit Antwerpen

Arbeidshof Brussel 14 juni 2012

- Feiten :
Schuldvordering **van** RSZ = bedragen nog aan RSZ
verschuldigd

↑ ↓
Schuldvordering **tegen** RSZ= terugbetaling ten onrechte
betaalde RSZ-bijdragen n.a.v. administratieve
beslissing RSZ
- Rechtsvraag: schuldvergelijking mogelijk tijdens
faillissement?

Universiteit Antwerpen

Arbeidshof Brussel 14 juni 2012

Arbeidshof sluit schuldvergelijking uit:

- Schuldvordering gefailleerde na faillissement
Schuldvordering RSZ vóór faillissement
- GEEN samenhang

Universiteit Antwerpen

Arbeidshof Brussel 14 juni 2012

Schuldvergelijking wel mogelijk:

- Administratieve intrekingsbeslissing : **ex tunc** dus vóór faillissement
- WEL samenhang: objectieve band/ feitelijke samenhang
- Art. 41 *ter* RSZ-wet: wettelijke hypotheek

Universiteit Antwerpen

Cass. 3 mei 2012

- Situering:
 - Verhuurder: “Bezettingsvergoeding behoort tot het bevoorrecht passief van het faillissement van de huurder.”
- Rechtsvraag:
 - Is de vordering van de verhuurder tot het betalen van de bezettingsvergoeding bevoorrecht op basis van artikel 20, 1°, lid 4 Hypotheekwet?
(voorrecht van de verhuurder)

Universiteit Antwerpen

Cass. 3 mei 2012

- Bestaande rechtspraak en rechtsleer:
 - 'Uitvoering van de huur' wordt ruim geïnterpreteerd.
 - De bezettingsvergoeding heeft een buitencontractueel karakter en maakt GEEN uitvoering van de huur uit.

Universiteit Antwerpen

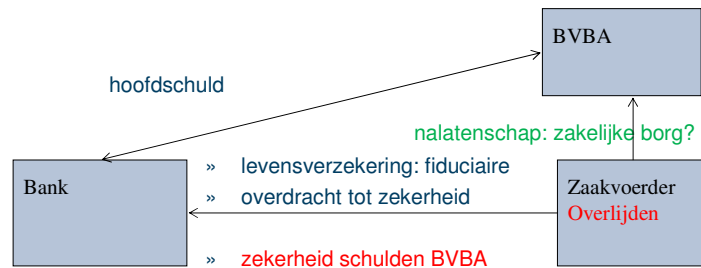
Cass. 3 mei 2012

- Cass. 3 mei 2012:
 - De bezettingsvergoeding maakt WEL een uitvoering van de huur uit.
 - Redenering:
 - Huurder is verplicht tot teruggave van het gehuurde goed.
 - Vergoeding voor wanprestatie huurder.
 - Vergoeding vindt haar oorsprong in de niet-nakoming van verplichtingen door de huurder.
 - Conclusie:
 - Nieuw standpunt: Bezettingsvergoeding is bevoorrecht op basis van art. 20, 1°lid 4 Hyp.W.

Universiteit Antwerpen

Hof van Beroep Gent 19 maart 2012

Universiteit Antwerpen

Hof van Beroep Gent 19 maart 2012

Rechtbank van eerste aanleg:

- Fiduciare eigendom = zakelijk zekerheidsrecht
- Zakelijke borg
- Subrogatie nalatenschap in rechten Bank

Hof van Beroep:

- Geen zakelijke zekerheid
- Goed is uitsluitend in vermogen SE-Bank
- Geen aanwijzing van zakelijke borgstelling

=> Geen zakelijke borg en geen subrogatie

Universiteit Antwerpen

Hof van Beroep Gent 19 maart 2012

Interpretatie:

Uitspraak Rb van eerste aanleg:

- Cass. 3 december 2010

Uitspraak HvB:

- Doel en draagwijdte uitspraak Cass. 3 december 2010 : gelijkheid SE in samenloop
- Interne vs externe werking fiduciaire eigendom

Hof van Beroep Gent 19 maart 2012

Besluit:

- ⇒ Conversie naar pand enkel uitwerking naar andere SE toe
- ⇒ In interne verhouding blijft fiduciaire eigendom behouden
- ⇒ Cass. 3 december 2010 mag niet zo ver worden geïnterpreteerd dat overdrager wordt gezien als pandgever

Collectieve schuldenregeling

Universiteit Antwerpen

Arbeidshof Brussel 5 maart 2012

- Onderwerp: duurzaam karakter van financiële problemen bij toekenning van CSR
- Rechtsvraag
 - *Wanneer is het criterium vervuld?*
 - *Welke elementen zijn van belang?*

Universiteit Antwerpen

Arbeidshof Brussel 5 maart 2012

- Omschrijving duurzaamheids criterium
 - *Structureel gebrek aan evenwicht: gewone inkomsten - schulden*
 - *Globale schuld > mogelijkheid SA om schulden te betalen*

Universiteit Antwerpen

Arbeidshof Brussel 5 maart 2012

- Principe: geen probleem bij beoordeling
- Uitzondering: probleem bij grijze zone
 - door rechtspraak vb. 1 SE volstaat; omvang schuld speelt geen rol
 - maar: leemten
- *In casu* arrest: onzekerheid over bedrag voortvloeiend uit vereffening huwelijksvermogensstelsel – onzeker tijdstip verkrijging aandeel

Universiteit Antwerpen

Faillissement

Universiteit Antwerpen

Cassatie 7 juni 2012

- Faillissement:
Kosten en erelonen van de curator =
boedelschuld
- Intrekking van faillissement (d.w.z. faillissement
wordt ongedaan gemaakt) n.a.v. een rechtsmiddel:
*Wie dient de kosten en erelonen van de curator te dragen
voor prestaties geleverd zolang de faillissementsprocedure
niet werd ingetrokken?*

Universiteit Antwerpen

Cassatie 7 juni 2012

- Gevolg intrekking faillissement:

ex-gefaillieerde komt terug aan het hoofd van het vermogen

→ schulden gemaakt ten laste van dat vermogen vallen ten laste van de ex-gefaillieerde

Cassatie 7 juni 2012

- Andere personen mogelijk gehouden tot de kosten en erelonen van de curator?
 - Schuldeiser die dagvaardt in faillissement: gedingkost of tergend en roekeloos geding
 - Staat: fout van de rechtbank van koophandel – foutieve faillietverklaring
- Curator moet het risico in elk geval niet dragen (Cass. 2 okt 1997 en Cass 15 juni 2001)

Cassatie 7 juni 2012

In casu

- Hof van Beroep Gent:
kosten en ereloon curator = gedingkosten
(art. 1017 en 1018 Ger. W.)
- Hof van Cassatie:
Kosten en erelonen curator ≠ kosten die
verband houden met de rechtspleging
Ook geen tergend en roekeloos geding
→ Ten laste van de ex-gefaillieerde?

Universiteit Antwerpen

Arbrb. Kortrijk 16 dec. 2011

- Artikel 82, lid 2 Faill.W.: uitbreiding van de gevolgen
van de verschoonbaarheid naar de (ex-)echtgenoot
die persoonlijk aansprakelijk is voor de schuld van de
gefaillieerde
- Feiten
 - Hypothecaire lening ter financiering van de gezinswoning
 - Hoofdelijke en gemeenschappelijke schuld

Universiteit Antwerpen

Arbrb. Kortrijk 16 dec. 2011

- Rechtsvraag: op welke schulden is de bevrijding van de echtgenoot van toepassing?
- De arbeidsrechtbank geeft een restrictieve interpretatie aan het begrip 'schuld van de gefailleerde':
 - Verschoonbaarheid slaat enkel op de eigen schulden van de gefailleerde (Cass. 14 januari 2010)
 - Bevrijding geldt niet voor de eigen schulden van de echtgenoot waarvoor hij zich hoofdelijk heeft verbonden
 - ⇒ Echtgenoot wordt niet bevrijd van het restsaldo van de hypothecaire lening

Universiteit Antwerpen

Arbrb. Kortrijk 16 dec. 2011

- MAAR vgl.: Cass. 24 februari 2011 – Cass. 8 juni 2012
 - ⇒ Bevrijding geldt voor alle schulden zodra de gefailleerde hier ook toe gehouden is
 - ⇒ Zie ook Cass 8 juni 2012 – prejudiciële vraag GWH: is er sprake van discriminatie als art. 82, lid 2 Faill.W. toelaat dat de echtgenoot bevrijd wordt van alle schulden, ook al heeft de echtgenoot zelf voordelen genoten van deze schulden?
- Ratio legis: bescherming van het gemeenschappelijk vermogen
 - ⇒ 'fresh start'
- Besluit: artikel 82, lid 2 Faill.W. blijft voor veel discussie vatbaar

Universiteit Antwerpen

Grondwettelijk Hof 31 mei 2012

Beroepsverbod:

- Bestuursverbod
- Koopmansverbod

Rb.Kh.

- niet-verschoonbaar verklaarde gefailleerde (art.3)
- gefailleerde die kennelijk grove fout heeft begaan (art.3 bis)

Corr. Rechtbank

- Veroordeelden (art. 1 en 2)
- Medeplichtigen

Universiteit Antwerpen

Grondwettelijk Hof 31 mei 2012

Prejudiciële vraag:

“Schendt artikel 3bis, § 2 en § 3, van het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934... de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre... voor een gefailleerde die voor de rechtbank van koophandel wordt gedagvaard een andere regeling geldt dan voor een gefailleerde die voor de correctionele rechtbank wordt gedagvaard... in het bijzonder doordat de voor de rechtbank van koophandel gedagvaarde gefailleerde geen uitstel van tenuitvoerlegging kan genieten?”

Universiteit Antwerpen

Grondwettelijk Hof 31 mei 2012

Correctionele Rechtbank		Rechtbank van Koophandel
- verbod 3-10 jaar	↔	Verbod 0-10 jaar
- Verzachtende omstandigheden	↔	Arbitragehof 12 juli 2006 & Grondwettelijk Hof 22 november 2007 Wet 28 april 2009, afschaffing minimumtermijn
- Maatregel van uitstel	↔	GWH 31 mei 2012: "De ontstentenis van een wetsbepaling die het mogelijk maakt dat de gefaillieerden een eventuele maatregel van uitstel genieten wanneer een beroepsverbod wordt uitgesproken door de rechtbank van koophandel, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet."

Universiteit Antwerpen

Hof van Justitie 19 april 2012

- Feiten
 - Faillissementsprocedure in Duitsland
 - Curator cedeert faillissementspauliana aan Letse SE
 - Letse SE stelt vordering in tegen Litouwse vennootschap – welke rechter is bevoegd?
- Vraag
 - Insolventieverordening of Brussel I Verordening van toepassing?

Universiteit Antwerpen

Hof van Justitie 19 april 2012

- Arrest Gourdain 22 februari 1979
Vordering moet rechtstreeks uit het faillissement voortvloeien en er nauw mee samenhangen – InsolVo van toepassing
- Subcriteria
 - Aard van de vordering en rechtsregels: aan andere regels onderworpen dan het insolventierecht
 - Hoedanigheid partijen: cessionaris treedt op
 - Doel van de vordering: eigen belang en eigen rekening
 - ➔ Besluit HvJ: geen voldoende nauw verband

Universiteit Antwerpen

Hof van Justitie 19 april 2012

- Bedenkingen
 - Grondslag in het insolventierecht
 - De curator treedt op: bevoegdheid om te cederen
 - Deel van de opbrengsten moest worden afgedragen aan de curator
 - Rechtszekerheid?

Universiteit Antwerpen

Wet Continuïteit Ondernemingen

Universiteit Antwerpen

Kh. Brussel 11 sept. 2012

- Situering: verlenging van de opschortings-termijn (art. 38 WCO)
- Problematiek: mag de rechtbank een verlenging toekennen bij laattijdige neerlegging van het verzoekschrift tot verlenging door de schuldenaar?
- Uitspraak: geen verlenging, want de opschortingstermijn is reeds verstreken

Universiteit Antwerpen

Kh. Brussel 11 sept. 2012

- Doctrine: eensgezindheid -> geen verlenging mogelijk

“Si la loi permet de proroger le sursis, elle ne permet pas de le reconduire” (A. Zenner)

- Rechtspraak: verdeeldheid
- Persoonlijke visie: geen verlenging mogelijk, gelet op letterlijke lezing van art. 41, tweede lid WCO

Universiteit Antwerpen

Kh. Brussel 11 sept. 2012

- Gebrek aan rode lijn in rechtspraak is problematisch en creëert rechtsonzekerheid:
 - gelet op tendens tot kortere opschortingstermijn
 - gelet op art. 38, §3 WCO
- Voorstel tot verbetering: het verzoekschrift tot verlenging moet worden neergelegd door de schuldenaar ten laatste 14 dagen voor het einde van de lopende opschortingstermijn.

Universiteit Antwerpen

Antwerpen 18 okt. 2012

Situatie

Voorafgaand:

homologatie van collectief akkoord, maar dit collectief akkoord wordt niet nageleefd door de SA

- SE vraagt intrekking van collectief akkoord en faillissement
- SA legt nieuw verzoek tot gerechtelijke reorganisatie neer - GROG

-Verzoek tot overdracht onder gerechtelijk gezag verworpen (1)

-Faillissement + aanstelling curator (2)

-Hoger beroep tegen verwerping overdracht (3)

-Onzekere periode:

Universiteit Antwerpen

Antwerpen 18 okt. 2012

Bevoegdheid HvB?

-JA: Art. 22, 23 laatste lid & 29 laatste lid WCO

-"Het recht om tegen de verwerping van het verzoek tot reorganisatie beroep in te stellen, zou geschonden worden indien een faillietverklaring die werd uitgesproken tussen het tijdstip van het vonnis van de verwerping en het instellen van het hoger beroep er aan in de weg zou staan dat de procedure van gerechtelijke reorganisatie alsnog zou worden geopend."

Universiteit Antwerpen

Antwerpen 18 okt. 2012

Kosten en erelonen curator na intrekking faillissement

Probleem:

- Geen faillissementsboedel meer
- Fout van SE, SA of overheid?
- Curator = schuldeiser in de opschorting

Oplossing:

- Geen faillissement mogelijk gedurende de korte termijn tijdens dewelke hoger beroep kan worden ingesteld

Universiteit Antwerpen

Kh. Brugge 7 dec. 2011
Gent 23 jan. 2012

Fiscus in de gerechtelijke reorganisatie

- Onderscheid: gewone en buitengewone SE's in de opschorting
- Relevantie bij collectief akkoord – art. 50 WCO
- WCO: fiscus = gewone SE in de opschorting
- Reactie fiscus:
 - Art. 172 GW + Art. 7 WCO
 - Inschrijven wettelijke hypotheek na opening procedure

Universiteit Antwerpen

Kh. Brugge 7 dec. 2011
Gent 23 jan. 2012

Inschrijving wettelijke hypotheek na opening procedure

- Mogelijk?
- Gevolgen
 - Fiscus: herkwalificatie tot buitengewone SE
 - Rechtspraak en rechtsleer: verdeeld
- Trend
 - Vlaamse rechtspraak: aanvaardt herkwalificatie
 - Waalse rechtspraak: wijst herkwalificatie af vb. Luik 24 jan 2012
- Kh. Brugge & Gent: geen wettelijk beletsel

Universiteit Antwerpen

Kh. Brugge 7 dec. 2011
Gent 23 jan. 2012

Conclusie

- Doel wetgever
 - Fiscus toegeeflijker
 - Gewone SE
- Herkwalificatie
 - Tegen wil wetgever
 - Gerechtelijke reorganisatie dwarsbomen
- Geest WCO: geen samenloop, geen fixatie
- Positie SE niet onherroepelijk vastgelegd bij opening procedure
- Nood aan wettelijk optreden

Universiteit Antwerpen

Gent 10 sept. 2012

Feiten

- Totale vordering Bank (SE): €1.484.558,89
- Totaliteit van de vorderingen: €3.667.858,04
- Plan voorzag dat Bank 6 maanden na homologatie geen kapitalen zou moeten aflossen – dit betreft een bedrag van €484.558,89

Vragen:

- *Mocht KBC meestemmen voor het volledige bedrag, t.w. €1.484.558,89 ?*
- *Kon de rechter ambtshalve een schuldeiser voor een kleiner bedrag laten meestemmen dan het bedrag waarvoor hij in de lijst der schuldeisers werd opgenomen?*

Universiteit Antwerpen

Gent 10 sept. 2012

Het cruciaal artikel: Art. 53 WCO

- (...) dat **enkel** de schuldeisers in de opschorting op wier rechten het plan **een weerslag** heeft, aan de stemming kunnen deelnemen.

Het cruciaal begrip “weerslag”: Algemene principes

- Ruime interpretatie: weerslag = elke wijziging/schuldvermindering/opschorting.
- Elke “weerslag” voldoende ? Of moet de weerslag van een zekere omvang zijn (zie Kh. Antwerpen 24 feb 2012, opgenomen in overzicht van rechtspraak)?

Universiteit Antwerpen

Gent 10 sept. 2012

Het cruciaal begrip “weerslag”: *in concreto*

1ste aanleg: **waarop** er een “weerslag” is *in concreto* onderzoeken.

- ° fragmentarisering van de schuldvordering van de Bank
- Plan slechts een “weerslag” op €484.558,89 i.p.v. €1.484.558,89
- Bank kan slechts voor €484.558,89 meestemmen.
- Gevolgen

Beroep: Neen, niet kijken *in concreto* **waarop** er een “weerslag” is.

- Enige toets: “een weerslag” → RUIME interpretatie
- Bovendien stelt Gent dat rechter niet de bevoegdheid heeft om een SE voor een kleiner bedrag te laten meestemmen waarvoor deze is opgenomen in het plan.
- Bank mag meestemmen voor €1.484.558,89 .

Universiteit Antwerpen

Gent 10 sept. 2012

Eigen mening: M.i. dient een onderzoek *in concreto* zich op.

- “weerslag”= ruim, “waarop”= *in concreto*.
- Sluit ook het meest aan bij de *ratio* van het begrip “weerslag”
- NI. misbruiken uit het verleden vermijden, waar een SA zich strategisch van meerderheden verzekerde.

Onderzoek *in concreto*: heeft de rechter wel de bevoegdheid om SE voor een lager bedrag te laten meestemmen?!

- WCO heeft bevoegdheden van de rechter aanzienlijk ingeperkt.
- Art. 55 WCO:
 - Weigering homologatie wegens schending pleegvormen?
 - Geen wijzigingen aan het plan aanbrenen?

Discrepantie: *Eenzijds* m.i. opdracht om “weerslag” *in concreto* te onderzoeken, *anderzijds* heeft rechter niet de bevoegdheid er gevolgen aan te koppelen.

Universiteit Antwerpen

Kh. Antwerpen 6 jan. 2012

- Na goedkeuring reorganisatieplan: homologatie
- Weigering homologatie art. 55 WCO
 - a) Niet naleving wettelijke vormvereisten
 - b) Schending openbare orde
- Feiten:
 - Overheidsschuldeisers vermindering 70%
 - Overige schuldeisers terugbetaling 100%

Universiteit Antwerpen

Kh. Antwerpen 6 jan. 2012

- Kh. Antwerpen: differentiatie is kennelijk onredelijk en schendt de goede trouw, die van openbare orde is => art. 55 WCO
- Argumentatie Kh. is echter niet gebaseerd op grondwettelijk gelijkheidsbeginsel, maar op privaatrechtelijk leerstuk (E. DIRIX):
 - 1) **Partijbeslissing** op wettelijke grondslag
 - 2) Moet steeds **te goeder trouw** worden genomen
 - 3) Goede trouw is van **openbare orde**

Universiteit Antwerpen

Kh. Antwerpen 6 januari 2012

- Grondwettelijk gelijkheidsbeginsel en GwH 18 januari 2012:

*“Wanneer het reorganisatieplan voorziet in een gedifferentieerde regeling voor bepaalde categorieën van schuldvorderingen, **dient** de rechtbank na te gaan of voor die gedifferentieerde regeling een redelijke verantwoording bestaat. Indien dat niet het geval is, dient de rechtbank de homologatie van het reorganisatieplan te weigeren.”*

⇒ Dit obiter dictum lijkt de verplichting voor de rechter in het leven te roepen **steeds** na te gaan of er voor de gedifferentieerde behandeling een redelijke verantwoording bestaat in de zin van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

Universiteit Antwerpen

Kh. Antwerpen 6 januari 2012

- Twee wegen om probleem te ondervangen:
 - Privaatrechtelijk: goede trouw
 - Publiekrechtelijk: grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

RESULTAAT?

Universiteit Antwerpen

Kh. Tongeren 23 april 2012

- Betreft: **homologatie** van een reorganisatieplan in gerechtelijke reorganisatie door een **collectief akkoord**
- Beslissing: **weigering** o.w.v. kennelijke onredelijkheid (marginale toetsing van partijbeslissing – art. 1134, derde lid BW)
- Reden: **vennootschapsconstructie** waarbij passiva worden gecentraliseerd en activa worden gevrijwaard in verbonden vennootschappen

Universiteit Antwerpen

Kh. Tongeren 23 april 2012

- Concurrent roept **concurrentievervalsing** in
- **Principe wordt aanvaard** door de rechtbank:
 - Verzoekster heeft dominante positie in relevante markt
 - Verzoekster werkte onder de kostprijs
 - Kwijtschelding heeft invloed op concurrentie
- Maar de rechtbank koppelt er verder **geen** rechtstreekse **gevolgen** aan

Universiteit Antwerpen

Kh. Tongeren 23 april 2012

- Concurrentievervalsing is een **mogelijke weigeringsgrond**
- **Vormen** van concurrentievervalsing:
 - Ongeoorloofde staatssteun (art. 107 VWEU)
 - Misbruik van dominante positie (art. 102 VWEU)
 - Overeenkomst die de mededinging verstoort (art. 101 VWEU)
- **Concrete analyse** nodig, inclusief **marktonderzoek**
 - Zware bewijslast
 - Beperkt succes in de praktijk

Universiteit Antwerpen

Kh. Mechelen 30 jan. 2012

- Feiten:
 - Bod: €25.000 + overname voltallig personeel aan huidige arbeidsvoorwaarden
 - Liquidatiewaarde: €40.000 - €60.000
 - Het enige bod
- Vonnis:
 - Geen machtiging tot verkoop
 - Een GROG mag niet minder voordelig uitvallen voor de SE dan in geval van een faillissementsscenario en de verkoop van de aanwezige waardevolle activa

Universiteit Antwerpen

Kh. Mechelen 30 jan. 2012

- Art. 62, 2^e lid WCO: Beoordeling offertes
 - Gerechtsmandataris waakt bij voorrang over het behoud van de onderneming, rekening houdend met de rechten van de SE's
 - Behoud werkgelegenheid weegt zwaarder door dan prijs, bij vergelijkbare offertes
- Parlementaire voorbereiding:
 - Geen willekeurige prijs
- Wat als er slechts één bod is?
 - Belangenafweging blijft noodzakelijk, geen te lage prijs

Universiteit Antwerpen

Kh. Mechelen 30 jan. 2012

- Maatstaf voor correcte prijs?
 - RL: niet onder de liquidatiewaarde
 - GROG = overdracht in continuïteit
 - Waarde van activa in *going concern*
 - Deze RL wordt niet altijd gevolgd
- Belang van vonnis Kh. Mechelen:
 - Volgt deze RL expliciet
 - Bevestigt liquidatiewaarde als benedengrens

Universiteit Antwerpen

Tot slot: wat brengt 2013?

- Wetsontwerp zakelijke zekerheden op roerende goederen – aangenomen door de Kamercommissie op 11/12 – zie *Parl.St.*, Kamer, nr. 2463/001 en nr. 2464/001
- Geplande wetswijziging WCO – parlementaire behandeling zou starten begin 2013
- Hervorming Insolventieverordening – Europese Commissie legt voorstel neer (12/12/2012)
 - Persbericht: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1354_en.htm
 - Voorstel tot hervorming: http://ec.europa.eu/justice/civil/files/insolvency-regulation_en.pdf

Universiteit Antwerpen

*De presentatie en het overzicht van rechtspraak
is beschikbaar op
www.ua.ac.be/melissa.vanmeenen*

Universiteit Antwerpen